

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — T. 3961 / WSK .....

..... CZAKI Hanna .....

..... ps. „Helewa” .....

I. Materiały dokumentacyjne —

I/1 — relacja własna —

I/2 — dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 — Inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓ *W. H. 15. 1*

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —

III/1 — dot. rodziny relatora —

III/2 — dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —

III/4 — dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — Inne... —

IV. Korespondencja —

.....
.....
.....
.....

V. Wyplisy ze źródeł (tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”) ✓

II Materiały uzupełniające relację
- o mnie się nie martwić. Ich ratujcie... "Kombatant" 2007/31
k. 1, s. 1

O mnie się nie martwcie. Ich ratujcie...

11 lutego br., na warszawskim Żoliborzu, została odsłonięta tablica poświęcona konspiracyjnej kurierce AK **Hance Czaki** (1922-1944). Tablicę poświęcił ks. **Zygmunt Malacki**, a odsłonił **Władysław Bartoszewski** – sąsiad państwa Czaków mieszkających do roku 1944 w gmachu przy ul. Słowackiego 35/43.

Oto Jego słowa: Pewnego styczniowego dnia 1944 roku mundurowy patrol żandarmerii zatrzymał w Al. Niepodległości moją sąsiadkę **Hankę Czaki** oraz jej piękną koleżankę – **Zosię Warzyńską**, występującą pod przybranym nazwiskiem **Alicji Pawlusiak**. Obie miały po 22 lata i niosły kompromitujące je – w oczach zaborców materiały – zaszyfrowane meldunki oraz mikrofilmy dla Rządu w Londynie. Wschodnim chodnikiem Alei Niepodległości szły ku skrzyżowaniu z Rakowiecką – na spotkanie ze swoim zwierzchnikiem **Aleksandrem Gieysztołem** (1916-1999). Nie doszły...

Aresztowane i przewiezione na przesłuchanie w siedzibie Gestapo przy Strasse der Polizei (obecnie Aleja Jana Ch. Szucha) – nikogo i sprawy, jakiej służyły – Polski nie zdradziły. Zapłaciły cenę najwyższą – złożyły ofiarę z własnych istnień.

O aresztowaniu Hancek wieść do jej rodziców przyniosła poetka **Ewa Póhoska** (1920-1944) ps. Iza, ale gestapo było szybsze. Aresztowało **Jadwigę** i **Tytusa Czaków**, dr. **Władysława Okińskiego**, adiunkta Uniwersytetu Ziemi Zachodnich oraz 10 słuchaczy tajnego studium nauk społecznych, dwie osoby się wykupiły od wyroku GSP. Rodzice Hancek zostali rozstrzelani 26 stycznia, Hanka i **Zosia Warzyńska** – 11 lutego 1944 r.

Obie miały po lat dwadzieścia i dwa...

W uroczystości odsłonięcia pamiątkowej tablicy brała udział kilkunastoosobowa grupa żoliborskich harcerek oraz koleżanki Hancek z Liceum im. Aleksandry Piłsudskiej (była taka szkoła przy pl. Inwalidów 10), tzw. Sempołówki, zgrupowane obecnie w Kole Wychowanek LO im. Stefani Sempołowskiej. Rodzinę reprezentowali dwaj panowie: **Janusz Csaky**, stryjeczny brat z linii milanowskiej węgierskiej rodziny Czaków oraz **Wojciech Czaki** – jedyny w Warszawie krewny Hancek "po mieczu", który złożył wiązanke kwiatów pod

Hanna Czaki

Hanna Czaki w grupie harcerek (pierwsza z lewej, obok wychowawczyni), Krasnystaw, 1938 r.

Tytus Czaki (pierwszy z lewej), obok Wacława Sieroszewskiego, Marszałka Józefa Piłsudskiego, NN, Walerego Sławka

pamiątkową tablicą przy ulicy H. Czaki – pomiędzy Słowackiego a dawną Stołeczna (obecnie ks. Jerzego Popiełuszki).

Tytus Czaki (1888-1944), był jednym z założycieli Związku Strzeleckiego, zesłańcem syberyjskim, a po odzyskaniu przez kraj Niepodległości – prezydentem Brześcia n/ Bugiem i redaktorem piłsudczykowski „Strzelca”. **Jadwiga z Dobrowolskich Czaki** (1889-1944), była aktywna w żeńskich organizacjach niepodległościowych.

W Powstaniu Warszawskim poległ **Czesław Czaki** (1922-1944), ps. Madziar, stryjeczny brat Hancek Czaków, dowódca plutonu w batalionie „Parasol” AK.

Rodzony brat **Jerzy Czaki** (1921-1968) wraz z 1 Armią WP odbył szlak

bojowy do Berlina i ożenił się z **Haliną** – przedwojenną sympatią „Madziara”.

Jerzy Dominiak Csaky (1890-1961), ojciec **Janusza** w czasie okupacji niemieckiej pracował w Radzie Głównej Opiekuńczej. Z jego paszportem wyjeżdżali z konspiracyjnej Warszawy „spaleni” i zagrożeni aresztowaniem przez gestapo oficerowie Armii Krajowej. Po wojnie musiał opuścić Warszawę i ukrywał się przed nową władzą w Szczecinie...

Jego syn, ani syn Jego brata nie mają potomków w linii męskiej. W potocznej pamięci pozostanie zatem niezłomna Hanka i słowa jej pierwszego grypsu wyniesionego z więzienia na Pawiaku: *O mnie się nie martwcie. Ich ratujcie...*

BJK

„Głombatant” nr 3/2007 r.

IV Nazwiskowe karty informacyjne

i

ZWZ - AK
Dkr.
Warszawa.

+
Czaki Hanna

Łączniczka BIP-u KG. AK zatrzymana w I. 1944
przypadkowo przez gestapo w al. Niepodległości
mająca przy sobie skryfrowane dokumenty i mikro
filmą zdewicowano na Powiak. stracono w publicz-
nej egzekucji.

Zob. Jarzyński "Polska Walcząca" Tom III str. 44
Wyd. Inst. Wydawn. "Pax" W-d 1985r.

M.M. 2002r.

str. D. FK
okr.
Wrocławskie

Czaki Hanna
ps. "Helena"

Łączniczka BWP.

Przyjęta przez Gestapo podczas przewo-
żenia ręką przez pole Mokotowskie biblię
Stronnictwa Demokratycznego

Żleb Jerzy Lerski „Emisariusz „Jur” str. 98

Wyd. Oficyna Wydawnicza Interim 500.00 zł
1989 r. str. 98

M. M. 2002

Z.W.Z.-AK
Warszawa

Czaki Hanna
ps. „Helena”

22 letnia studentka socjologii. Uczestniczka AK.
aresztowana 5 stycznia 1944 przez patrol policji
niemieckiej w al. Niepodległości przy ul. Rakowieckiej
Miata przy sobie obciążające ją materiały konspiracyj-
cyjne. Odroziona na Powiatku, torturowana, nie miała
mikro i nic. Zamordowana jej potajemnie razem z
matką.

Łob. Wł. Bartoszewski „Straceni na Ulicach Miasta”
Wyd. „Książka i Wiedza” W-a 1970r.

U.M. 99r

str. 67, 68, zdjęcie, 82

FK

Warszawa

CZAKI Hanna
ps. "Zelena"

wr. 11. I. 1932 r. - 11. II. 1944 r. w Warszawie Szarejka
8 dn. Chor. Warsz. OH. W kuzp. Izraelitka i
sekretarka J. Chłkowieckiego "Tomasz", "Chłbicki".
Arrest. 5. I. 1944 r. do strzelnicy w ruinach
getta, klatka egipska kilka dni później, oca roz-
strzelano 24. I. t. r.

Zob. Słownik uczestn. walki o
niepod. Polski 1939-45, s. 70

u. Reula / VII.05

Ł. Łączność Oddz. Sztabowych

"Helena" CZAKI Hanna

BiP - łączniczka i sekretarka kierownika
wydz. Informacji. Aresztowana 5.I.44 r. Roz-
strzelana w geto.

Zr. Mat. do słown. Biograf. "Harcerki".

i

T. 3761/USK

AK
Herszawa

1922 - 11 II 1944

CIĄKI Hanna

ps. "Helena"

Konspiracyjna kuniarka AK W-wa.

Podczas przenoszenia zaszyfrowanych melolanków i mikrofilmów na Al. Niepodległości została aresztowana przez gestapo wraz z Zofią Wierzyńską.

Obie zostały rozstrzelane w dniu 11 lutego 1944

na Pamiątku. W dniu 11 II 2007r. na Żoliborzu, przy ul.

Słowackiego 35/43 została odsłonięta tablica poświęcona
Hannie Cząki.

A. Roj/2007

Zob. Kombatant nr 3/2007

CZAKI ANNA

AK
Warszawa

ps. "Helena"

lat 22. Studentka socjologii

tajnego Uniwersytetu Ziemi Zachodnich

Harcerka z 8 Druż. Warszawskiej

tożsamiarcko, kierowniko. BIB K G. AK

Aresztowana 5. 01 1944 w ulicy

z postą. Torturowano w Szucha

na noszach w Pawiał. Nie wydała

nikogo. Rozstrzelana w ruinach getta

11. 02 1944

Harcerki 1939 - 1945

Druk 03 2002

PWM Warszawa 1983

i

SD:
AK BIP
Warszawa

+ CZAKI Hanna, ps "Helena"
ur 11. I. 1922 r. w Warszawie, c. Tytusów.
Harcerka 8 dr. Chor. Warszawskiej, działaczka
SD "PROSTOKĄT" i redakcji "NOWYCH DRÓG"
studentka I roku Socjologii Un. Łódź, "Łódź"
tożsamość i sekretarka G. Malewiczki ps
"Tomasz", który był kier. Wydziału Informacji
BIP KG AK. Arestowana 5. I. 1944 r. z L. Waryńskiego
z zaszyfrowanymi dokumentami. Była torturowana
ale niczego nie wydała. Rozstrzelana razem z
rodziną w murach getta 11. II. 1944 r.

Łob. J. Leński, Encyclopaedia Jur. W-wa 1989, s. 98 i
Słownik uczestników walki o niepodległość, W-wa 1988,
s. 70.
J. Bor.